

keen post doc -paikka on suunniteltu vastaväitelleelle eikä esimerkiksi kymmenen vuotta tutkijatorina toimineelle kokeneemmalle tutkijalle. Tällaisissa tilanteissa on vaikeaa neuvotella kokemuksen huomioivasta nimikkeen muutoksesta ja palkasta. Pätkityllä uralla on vaikutusta myös osaamiseen: on eri asia siirtyä jatkuvasti uusien tutkimusaiheiden pariin kuin päästä pitkäjärjenteisesti syventymään tiettyyn aihepiiriin.

Joskus vakiintuneempien yliopistolaisten asenteet pätkätyöläisiä kohtaan ovat vanhanaikaisia eikä pätkätyöläisen asemaan osata asettua. Eräässä yliopistoa 30 vuotta palvelleeseen henkilön juhlassa yksikön johtaja kaatoi vastuun pätkätöistä väärille harteille todetessaan, että nuoret tutkijat eivät enää sitoudu yliopistoon. Asteet näkyvät myös yliopistojen epämääräisinä toimintakulttuureina ja mutua-tuntumana siitä, miten yksikön käytännöt mahdollistavat tai estävät pätkätyöläisen urakehitystä. Määräaikaisen tutkijan toimimista esimerkiksi väitöstyön pääohjaajana voidaan kyseenalaistaa – etenkin jos ohjaajan työpätkä on lyhyempi kuin väitöstutkijan. On kuitenkin hyvin ongelmallista, jos tällaisia syrjiviä käytäntöjä ei tarkastella kaikkien urakehityksen tasa-arvon kannalta ja tuntumaperusteet painavat enemmän kuin työlainsäädäntö.

Tieteentekijöiden ammattiliitto tekee yliopistojen epätasa-arvoista toimintakulttuuria näkyväksi ja pyrkii edesauttamaan vakaampia tiedeureita. Tieteentekijöiden kampanjassa ”Miksei vakituinen?” annetaan tietoa määräaikaaisuuteen liittyvistä ongelmista ja ohjataan kohti parempia käytäntöjä. Verkkosivulle (<http://tieteentekijat.fi/mikseivakituinen>) on koottu myös pätkätyöläisten kokemuksia: ”En koskaan tiedä varmasti jatkuvatko työt.” ”Tuntuu, kuin olisin ikuisesti koeajalla.” ”Kaksikymmentä vuotta samassa työssä määräaikaisena.”

Tieteentekijöiden asiapitoinen kampanja antaa tietoa pätkätyöläisyydestä ja sen ongelmista, mutta asiaa voisi tehdä näkyväksi myös muilla keinoin. Jos vakinaistamista ei ole tehty ajoissa, pätkätyöläisiä voitaisiin muistaa performanssityyliin. Ylilyövät tempaukset voivat ehkä herätellä enemmän kuin tilastotiedot. Ammattiliiton avustuksella voitaisiin yliopistoissa järjestää tilaisuuksia, joissa humoristisesti palkitaan pyöreitä vuosia täyttäneitä pätkätyöläisiä, 15, 20 tai vielä useamman vuoden pätkätöitä tehneitä sekä eläkkeelle jääviä määräaikaisia. Tilaisuuksiin voitaisiin kirjoittaa valmiiksi juhla- ja kiitospuheiden pohjia ja hankkia kiertävät kukkakimppu ja kello. Osallistujat pitäisivät toisilleen samansisältöisiä puheita, kukkapuskaa ja kelloa ojenneltaisiin toinen toiselle. Muista yliopistoista otettaisiin vastaan määräaikaisten tuomia tervehdyksiä. Tervehdysten tuojat maksaisivat itse omat matkansa, eikä päivärahoja olisi lupa veloittaa. Tämä olisi määräaikaisen tutkijan päivä, joka ottaisi mallia väärän kuninkaan päivästä sillä erotuksella, että määräaikaiset jätettäisiin päivän päätteeksi henkiin. Kukut ja kello voitaisiin lopuksi arpoa osallistujien kesken.